

НИЙСЛЭЛ ДЭХ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Аудитын сэдэв: “Дүүргийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилт, үр дүн” код “НТАГ-2026/05-11/ШТА-НА”

Аудит хийсэн үндэслэл, бүрэн эрх:

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 7 дугаар зүйлийн 7.1, 11 дүгээр зүйлийн 11.5 дахь заалт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2025 оны А/174 дүгээр тушаалаар баталсан “Төрийн аудитын байгууллагын 2026 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө”-г үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулиар тодорхойлсон бүрэн эрхийн хүрээнд хийж гүйцэтгэв.

АУДИТЫН ГОЛ ДҮГНЭЛТ:

Төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй төсөл арга хэмжээг төсөвт тусган баталсан нь хөрөнгө оруулалтын төлөвлөсөн ажил хугацаандаа хэрэгжихгүй байх, төсөвт өртөг нэмэгдэх зэргээр төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр дүнг бууруулж байна.

Тайланг хүргүүлсэн этгээд: Дүүргүүдийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал, Дүүргүүдийн Засаг даргын Тамгын газар

Нэмэлт мэдээлэл, мэдээллийн эх сурвалж: Open.audit.mn

Хаяг: УБ хот, Сүхбаатар дүүрэг, Соёлын Төв өргөө “Г” корпус, Утас: 327787

2026.06.22

Аудитын харилцан хамаарал:

Аудитын урьдчилсан судалгааны явцад төлөвлөлтийн үе шатанд судалсан баримт материал, хийсэн урьдчилсан дүн шинжилгээ, харилцан ярилцлагад үндэслэн аудитын ерөнхий эрсдэлийг “Дунд” гэж үнэлсэн.

Аудитын зорилго, хамарсан хүрээ:

Дүүргийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд гүйцэтгэлийн аудит хийж, дүгнэлт өгч зөвлөмж боловсруулан дүнг холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд танилцуулахад аудитын зорилго чиглэгдэнэ. Үүнд:

- Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг холбогдох хуульд нийцүүлэн төлөвлөсөн эсэх;
- Худалдан авах ажиллагааг хууль журмын дагуу зохион байгуулсан эсэх;
- Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэл үр дүнтэй эсэх;
- Хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээний санхүүжилтийг хууль журмын дагуу олгож, хөрөнгө бүртгэлд тусгасан эсэх

Аудитын хамарсан хүрээ:

Аудитад дүүргүүдийн төсвийн 2025 оны хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт, худалдан авах ажиллагаа, санхүүжилт, гэрээний хэрэгжилтийг түүвэрлэн хамрууллаа.

Аудитын үр дүн: Аудитаар нийт 385,770.8 сая төгрөгийн 147 алдаа зөрчлийг илрүүлэн холбогдох албан тушаалтанд 7 зөвлөмж, 2 төлбөрийн акт, 20 албан шаардлага хүргүүлсэн.

Аудитын дэд зорилт А.1. Холбогдох зардлын тооцоолол хийсэн, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигтэй нийцүүлсэн төсөл, арга хэмжээг төлөвлөж, батлуулсан уу?

Хариулт: Дүүргүүдийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 онд шинээр хэрэгжих 434 төсөл арга хэмжээнээс Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл-д 130 ТАХ, Дүүргүүдийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр-т 43 ТАХ тус тус нийцээгүй байна.

Аудитын дэд зорилт А.2 Төсөл, арга хэмжээний төсөвт өртөг, санхүүжих дүнг үндэслэлтэй тооцож, эдийн засаг нийгмийн ач холбогдлоор нь эрэмбэлсэн үү?

Хариулт: Дүүргүүдийн 2025 оны төсөв баталсан тогтоолд орсон нэмэлт өөрчлөлтөөр шинэ болон шилжин хэрэгжих 21 ТАХ-ний тухайн онд санхүүжих дүнг 0.8-10,890.3 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлж, 22 ТАХ-ний санхүүжих дүнг 9.7-800.0 сая төгрөгөөр бууруулж баталсан, эдийн засаг нийгмийн ач холбогдлоор нь үнэлж эрэмбэлээгүй байна.

Аудитын дэд зорилт А.3 Хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд техник, эдийн засгийн үндэслэл хийгдсэн, зураг төсвөө батлуулсан, хуульд заасан бусад зөвшөөрөл олгогдсон төсөл, арга хэмжээг тусгасан уу?

Хариулт: Шинээр хэрэгжүүлэх 254 ТАХ төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.4-д “хөрөнгө оруулалтын төсөвт техник, эдийн засгийн үндэслэл хийгдсэн, зураг төсвөө батлуулсан, магадлалаар баталгаажсан, хуульд заасан бусад зөвшөөрөл олгогдсон ТАХ-г тусгана” гэж заасантай нийцээгүй байна.

Аудитын дэд зорилт Б.1 Төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг холбогдох хуульд нийцүүлж зарласан уу?

Хариулт: ХАА-г зохион байгуулахдаа зарим дүүргүүд ТББ-г захиалагчаар батлуулаагүй, үнэлгээний хороо байгуулагдаагүй байхад ТББ-г батлуулсан, тендерийн баталгааг хуульд заасны дагуу тооцоогүй, батлагдсан төсөвт багтаан хууль, журмын дагуу зохион байгуулаагүй байна.

Аудитын дэд зорилт Б.2. Худалдан авах ажиллагааг ил тод, нээлттэй өрсөлдөх боломжоор ханган, хууль журмын хүрээнд гүйцэтгэгч сонгон шалгаруулсан уу?

Хариулт: Дүүргүүдийн хэмжээнд 40,378.5 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 42 ТАХ-ний ХАА-г зохион байгуулахдаа шаардлага хангаагүй гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулсан байна.

Аудитын дэд зорилт В.1. Гүйцэтгэгч хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг батлагдсан зураг төсөв, техникийн тодорхойлолт, ажлын даалгаврын дагуу гэрээний хугацаанд үр дүнтэй хэрэгжүүлсэн үү?

Хариулт: Хэрэгжсэн болон хэрэгжиж буй ТАХ-ээс аудитын түүвэрт ангилал, төрлөөс хамааран 189,018.2 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 220 ТАХ-г хамруулан шалгахад зураг төсөвт тусгагдсан ажлууд хийгдээгүй, чанартай гүйцэтгээгүй, захиалагчийн хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй зэрэг зөрчлүүд илэрсэн.

Аудитын дэд зорилт В.2. Захиалагч нь төсөл арга хэмжээний гүйцэтгэлд тавих хяналтын чиг үүргээ бүрэн хэрэгжүүлсэн үү?

Хариулт: Захиалагчийн хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй, зураг төсөв, техникийн тодорхойлолтод тусгагдсан ажлыг тоо хэмжээ, зураг төсвийн дагуу бүрэн хийгээгүй, чанартай гүйцэтгээгүй байна.

Аудитын дэд зорилт Г.1. Санхүүжилтийг төсөл арга хэмжээний гүйцэтгэлд үндэслэн хууль, журамд заасны дагуу олгосон уу?

Хариулт: Тайлант онд дүүргүүдийн төсвийн хөрөнгөөр шинэ болон шилжих 792 ТАХ-нд 397,483.0 сая төгрөгийн санхүүжилтийг олгохоор баталж, гүйцэтгэлээр 544 ТАХ-нд 229,181.0 сая төгрөг буюу 57.6 хувийн санхүүжилт олгосон. Үр ашиггүй зарцуулсан төсвийн хөрөнгийг төсөвт буцаан төвлөрүүлэх 23.7 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоосон.

Аудитын дэд зорилт Г.2. Хэрэгжиж дууссан хөрөнгө оруулалтын ажлыг хүлээн авч, өмчийн бүртгэлд тусгасан уу?

Хариулт: Хэрэгжиж дууссан 144,969.8 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 326 ТАХ-г ашиглагч байгууллагууд хөрөнгийн бүртгэлд, 57,700.3 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 122 ТАХ-г зардалд тус тус бүртгэж, 24,346.0 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 86 ТАХ-г хөрөнгийн бүртгэлд тусгаагүй байна

Аудитын дүгнэлт:

1. Хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээг төлөвлөж, батлуулахдаа Төсвийн тухай хуульд заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгон ажиллаагүй байна.
2. Дүүргүүдийн 2025 оны төсвийн хөрөнгө оруулалтаар шинээр хэрэгжих 434 төсөл, арга хэмжээ (багцад задарсан 519) нь хөгжлийн бодлогын дунд хугацааны баримт бичигт бүрэн нийцээгүй, нийт төсөл, арга хэмжээний 49.0 хувь нь төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй байхад баталсан нь Төсвийн тухай хууль болон Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг зөрчсөн байна.
3. Төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй төсөл арга хэмжээг төсөвт тусган баталсан нь хөрөнгө оруулалтаар төлөвлөсөн ажил хугацаандаа хэрэгжихгүй байх, төсөвт өртөг нэмэгдэх зэргээр төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр дүнг бууруулж байна.

4. Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа холбогдох хууль тогтоомжийг бүрэн мөрдөөгүй, гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулахад ил тод, нээлттэй өрсөлдөх боломжийг бүрэн хангаагүй, зарим төсөл арга хэмжээнд шаардлагад нийцсэн гүйцэтгэгчийг шалгаруулаагүй байна.
5. Төсөл арга хэмжээний гүйцэтгэлд хяналт тавих мэргэжлийн байгууллага, захиалагчийн хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлээгүйгээс хөрөнгө оруулалтын зарим ажлууд чанарын болон ашиглалтын шаардлага хангахгүй байгаа нь үр ашигт нөлөөлж байна.
6. Хөрөнгө оруулалтын үр дүнд бий болсон хөрөнгө ашиглалтгүй, хөрөнгө оруулалтын бус шинж чанартай төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлж төсвийн хөрөнгийг үр ашиггүй зарцуулсан байна.
7. Хэрэгжиж дууссан ТАХ-ний үр дүнд бий болсон хөрөнгийн 16.0 хувийг өмчийн бүртгэлд тусгаагүй байна.

Аудитын зөвлөмж:

Дүүргүүдийн ИТХ, ЗД нарт:

1. Хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээг төлөвлөж, батлуулахдаа Төсвийн тухай хуульд заасан иж бүрэн, үнэн зөв, хариуцлагатай, ил тод байдлыг хангасан байх, санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх зарчмыг мөрдөж ажиллах.
2. Хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, худалдан авалт, гүйцэтгэл, санхүүжилтийн үйл ажиллагаанд холбогдох хууль, журам, заавар, аргачлалыг чанд мөрдөж ажиллах.

Дүүргүүдийн ЗДТГ болон Худалдан авах ажиллагааны албаны дарга нарт:

1. Дүүргийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх арга хэмжээнд төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй буюу төсөвт өртгийг тойм дүнгээр тооцоолсон, зураг төсөвгүй, ажлын даалгавар, техникийн нөхцөлгүй, төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй, төсөл, арга хэмжээг төлөвлөхгүй байх.
2. Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа Төрийн хэмнэлтийн хууль болон бусад хууль тогтоомжоор заасан хугацаанд багтаан худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах.
3. Төсөл арга хэмжээний гүйцэтгэлийн шатанд зөрчил арилахгүй, жил бүр давтагдан гарч буйг зогсоох, хууль тогтоомжийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллах.
4. Төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтэд тавих дотоод хяналт болон захиалагчийн хяналтын үр нөлөөг дээшлүүлж, үр дүнг тооцож ажиллах.
5. Хэрэгжиж дууссан төсөл, арга хэмжээний дүнд бий болсон хөрөнгийг өмчийн бүртгэлд бүрэн тусгах.